

Arbete med Trisam

Samordningsförbund Gävleborg

Revisionsrapport

April 2020

Erika Brolin

Innehållsförteckning

1.	Inledning	3
2.	lakttagelser	6
3	Sammanfattning och slutsatser	15

1

Inledning

Bakgrund

Samordningsförbund Gävleborg verkar utifrån Lagen om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser (2003:1210) och förbundsordningen som har beslutats av samordningsförbundets medlemmar. Samordningsförbundet följer även lagen om kommunal bokföring och redovisning (2018:597) och kommunallagen (2017:725) i tillämpliga delar.

Medlemmarna i Samordningsförbund Gävleborg är Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Region Gävleborg samt kommunerna Bollnäs, Gävle, Hofors, Hudiksvall, Ljusdal, Nordanstig, Ockelbo, Ovanåker, Sandviken och Söderhamn.

Samordningsförbundets syfte är att genom samverkan underlätta och förbättra möjligheterna till egen försörjning för individer mellan 16 och 64 år som är i behov av samordnade rehabiliteringsinsatser samt att arbeta med samordnade förebyggande insatser.

Samordningsförbundet har för åren 2019-2021 upprättat en verksamhetsplan och inriktning (antagen av förbundsstyrelsen 2018-11-30). I verksamhetsplanen anges bland annat förbundets vision, strategi, verksamhetsinriktning och mål.

Metod och avgränsning

2019 års granskning fokuserar på samordningsförbundets arbete med Trisam (tidig rehabilitering i samverkan); en struktur och arbetsmetod för att arbeta med rehabilitering i samverkan mellan sjukvården, kommunen (socialtjänsten), Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen.

Granskningen har genomförts genom intervju med förbundschef, processledare för Trisam samt verksamhetsutvecklare.

Förutom intervju har en genomgång skett av dokument såsom förbundsordning, verksamhetsplan, verksamhetsberättelse samt övriga dokument rörande Trisam (exempelvis handlingsplan 2019, checklistor, utbildningsmaterial etc.)

Granskningen har utgått från nedanstående områden:

- Ansvarsfördelningen mellan förbundet och de samverkande parterna
- Hur arbetet inom Trisam fungerar

2

lakttagelser

Iakttagelser

Samordningsförbund Gävleborgs roll i Trisam

I Gävle startade det första Trisam-teamet under hösten 2014. Därefter har team succesivt startat på ytterligare orter i Gävleborgs län. 2016 fattades beslutet att Trisam processledning skulle finansieras via Samordningsförbundets samverkansmedel.

Ett utvecklingsarbete startades den 1 oktober 2019, bland annat mot bakgrund av att Arbetsförmedlingens och Försäkringskassans uppdrag och riktlinjer förtydligats. I samband med detta beviljades parterna medel från Samordningsförbund Gävleborg för att finansiera både en processledare samt tjänstepersoner som ska arbeta med Trisam i länet. Utvecklingsarbetet syftar till att utveckla arbetssätt och metoder så att alla parter kan fortsätta medverka i Trisam. En partsgemensam arbetsgrupp ska arbeta fram ett eller flera utvecklingsspår.

I dagsläget finns en processledare som är den som i huvudsak ansvarar för att driva utvecklingsprocessen kring Trisam framåt. Processledaren är också sammankallade till samt deltar vid styrgruppsmöten. Det finns en styrgrupp för respektive kommun, bestående av chefer från de ingående parterna. Respektive styrgrupp träffas en gång per termin. Vid intervju framkommer att flertalet styrgruppsmöten fått ställas in under hösten 2019 med anledning av låg närvaro.

Vid granskningstillfället är 34 av totalt 43 av länets hälsocentraler anslutna. I samordningsförbundets uppdrag ligger bland annat att stödja utvecklingen av Trisam i Gävleborgs län samt att få flera vårdenheter i länet att ansluta sig.

Samordningsförbundet är med och finansierar handläggare hos de ingående parterna. Som ett led i det fortsatta utvecklingsarbetet har ett rapporteringsverktyg tagits fram som ska underlätta för de ingående parterna att delge synpunkter, goda exempel etc.

Iakttagelser

Följande mål för Trisam har formulerats för år 2019:

- Trisam-team är verksamma på hälsocentraler i länets samtliga kommuner
- Trisam-team finns på flera enheter inom öppenvård psykiatri
- Antalet individer som Trisam arbetar med under 2019 är ca 800 individer, och ska redovisas efter kön
- Styrgrupperna för Trisam har under året arbetat aktivt med att identifiera behov av stöd och utveckling i teamen, behov av kompetensutveckling för medarbetarna i Trisam-teamen och för att möta upp de behov som finns inom respektive enhet
- Processledare kommer driva ett kontinuerligt utvecklingsarbete för att kunna åskådliggöra effekter från Trisam
- Utveckla metoden så att fler aktörer kan nyttja Trisam, exempelvis kommunernas arbetsmarknadsenhet, LSS/psykiatri/omvårdnad, missbruksvård, integration och arbetsgivare

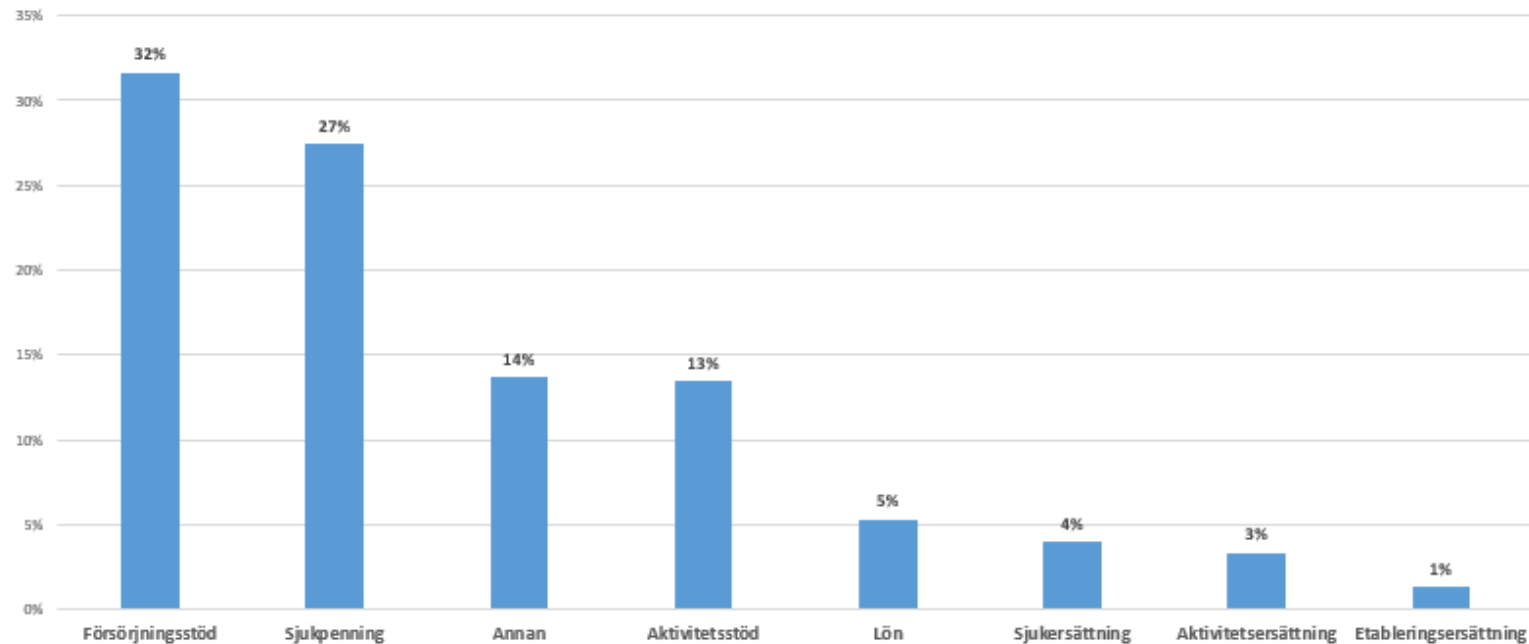
Iakttagelser

Trisam i praktiken

Strukturen/arbetsmetoden Trisam syftar till att skapa ett effektivt stöd till individen genom rätt insatser, rätt ersättning, från rätt instans, vid rätt tidpunkt. I statistik som vi inom ramen för granskningen tagit del av går att utläsa att försörjningsstöd respektive sjukpenning utgjorde de huvudsakliga försörjningskällorna för de individer som lyftes i Trisam under 2019 (se nedan).

Nuvarande huvudsakliga försörjning, anges i andel av totalen

Iakttagelser

En förutsättning för en vårdenhets deltagande i Trisam är att det finns en rehabiliteringskoordinator som kan fungera som ett nav i det aktuella teamet. I teamet kan exempelvis även arbetsterapeut, fysioterapeut etc. ingå. Behandlande läkare deltar när denne har en aktuell patient som ska diskuteras.

För att ett individärende ska kunna diskuteras i Trisam-teamet krävs ett samtycke från del enskilde.

Teamdeltagarna gör tillsammans en kartläggning och inventering av behov och förutsättningar för fortsatt rehabiliteringsarbete. Vanligen deltar inte individen själv vid teammötet där ärendet diskuteras. Vid intervju lyfts att ett arbete pågår för att stärka den enskildes delaktighet och medverkan i sin egen rehabiliteringsprocess. Detta behöver inte nödvändigtvis innebära fysiskt deltagande vid möte.

Samtliga av de ingående parterna har möjlighet att initiera ett ärende där samverkan anses nödvändig. I granskningen framkommer dock att hälso- och sjukvården under 2019 stod för 51,3 % av dessa initiativ, följt av kommunen (20 %), Arbetsförmedlingen (19,5 %) samt Försäkringskassan (9,2 %).

Anledningarna till att ett ärende aktualiseras inom Trisam varierar. I statistik avseende Trisam år 2019 kan vi utläsa att följande tre frågeställningar var de vanligast förekommande:

- Grundplanering (övergripande oprecisa frågor, hur går vi vidare?)
- Arbete/anpassat arbete (arbetsträning, successiv återgång i arbete)
- Vårdinsats/bedömning (medicinska bedömningar, utredningar, behandlingar)

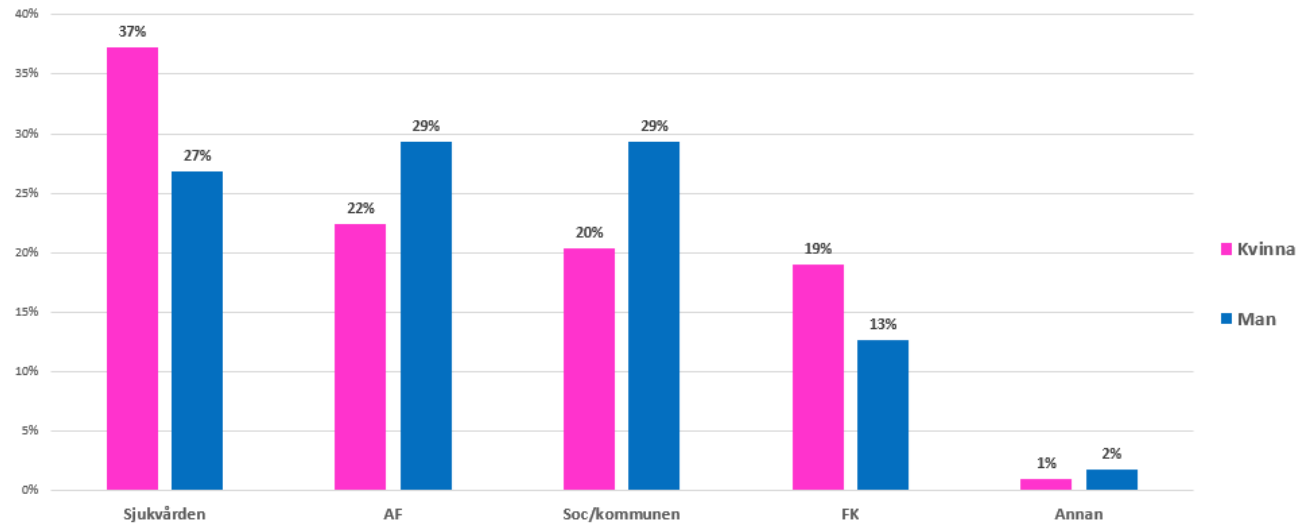
Iakttagelser

Ett Trisam-ärende avslutas när det finns ett mål och en pågående planering. Detta är inte per automatik synonymt med att individen återgått i arbete/arbetsökande utan innebär att det finns en tydlig väg framåt. Ett ärende kan när som helst lyftas vid Trisam igen.

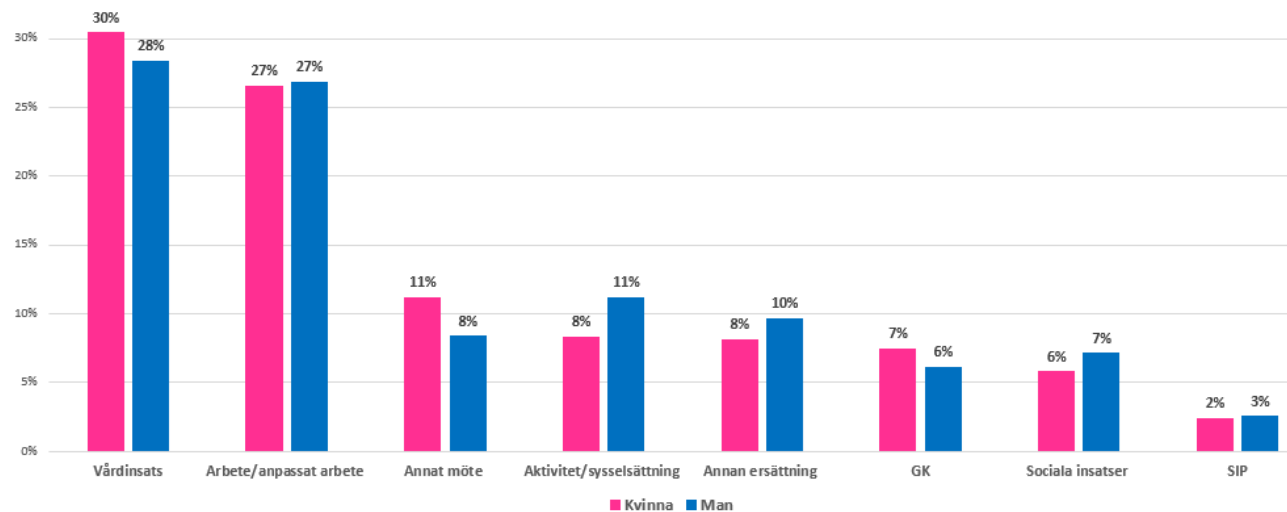
Till höger framgår statistik för år 2019 avseende vilken part som bär huvudansvaret för den fortsatta planeringen, samt vilka åtgärdsförslag som var vanligast förekommande.

Huvudansvarig för fortsatt planering anges i andel per kön

Åtgärdsförslag från Trisam teamet fördelat på kön

Iakttagelser

I granskningen ges uttryck för att Trisam fungerar väl och att parterna inser nyttan med samverkan. Personalomsättningen bland de som ingår i teamen är relativt låg, vilket framhålls som en fördel ur ett kontinuitetsperspektiv.

Arbetet med Trisam påverkas av de olika parternas (kommun, Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan samt sjukvården) förutsättningar och förändringar i dessa. I detta sammanhang nämns exempelvis att Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen, till följd av åtstramningar, inte deltog vid Trisam under perioden maj-september 2019. Detta innebar att cirka 70 % av inplanerade Trisam-möten ställdes in, då samtliga parter deltagande anses vara en förutsättning för en lyckad samverkansprocess. Ett arbete med att hitta former för samverkan inleddes och sedan dess uppges inga fler Trisam ha behövt ställas in. Ett fortsatt arbete kring hur man avser att arbeta framgent planeras ske under våren 2020.

Trots att flertalet Trisam-möten ställdes in under året lyftes totalt 987 ärenden (692 unika individer) inom ramen för Trisam. Målet var 800 individer för helåret. Intervjuade framhåller att det stora antalet individer visar på behovet av samverkan på området.

Som fortsatta utmaningar i Trisam-arbetet framhålls vid intervjuer bland annat följande:

- Att säkerställa att det i berörda verksamheter finns en kännedom om Trisam. Här spelar de personer som ingår i Trisam-teamen en betydande roll att sprida information vidare till sina respektive verksamheter.
- Att säkerställa en kontinuitet vad gäller deltagare på styrgruppsnivå.
- Att i ett tidigare skede "fånga upp" individer som ingår i etableringsprogrammet och är i behov av samordnade insatser.
- Att i än större utsträckning fokusera på individens behov, snarare än de organisatoriska förutsättningarna för de ingående parterna.
- Att fundera över om arbetet ska bedrivas lika i länets samtliga kommuner, eller om det kan/bör se olika ut i respektive kommun.

Iakttagelser

Uppföljning

Bland målen för Trisam 2019 återfinns bland annat att processledare ska driva ett kontinuerligt utvecklingsarbete för att kunna åskådliggöra effekterna från Trisam.

Vid intervju framhålls att Samordningsförbund Gävleborg sticker ut i nationell jämförelse vad gäller tillgången till statistik för området. Vi noterar i erhållen statistik avseende år 2019 bland annat följande:

- Av 987 ärenden avsåg 592 kvinnor (418 unika) och 395 män (274 unika).
- 315 ärenden (cirka 32 %) var födda under 1960-talet.
- I 31,7 % av ärendena var försörjningsstöd den huvudsakliga försörjningskällan, följt av sjukpenning (27,4 %).
- 70 % av de ärenden som lyftes avsåg nya ärenden, medan 30 % avsåg uppföljning/återkommande ärenden.
- Den vårdenhet med flest antal ärenden var psykiatrisk mottagning Bollnäs.

Tillsammans med Region Gävleborg har ett verktyg för uppföljning av ärenden tagits fram, ett enkätverktyg via Lime Survey.

Rehabkoordinatorerna fyller i uppgifter såsom den enskildes kön, ålder, huruvida det avser ett nytt eller återkommande ärende, vilken frågeställning som utgör grunden för aktualisering i Trisam etc. Uppgifterna är avidentifierade och det går således inte att följa enskilda ärenden i detta verktyg.

En indikatormätning avseende medarbetares upplevelse av samverkan genomfördes under våren 2017 och våren 2018. För år 2019 genomfördes mätning även på klientnivå, för att möjliggöra jämförelser både nationellt men också mellan medarbetare och klienter. 2018 års utfall resulterade i en workshop under hösten 2019, där de områden som fått lägre resultat än föregående år diskuterades. Även de områden där resultatet var lägre än de nationella värdena behandlades.

Vid intervju framkommer att det vid granskningstillfället pågår en journalgranskning som syftar till att se huruvida det skett någon förändring på individnivå, exempelvis om den enskilde gått från försörjningsstöd till andra ersättnings-/inkomstformer sex månader efter Trisam.

Iakttagelser

I verksamhetsberättelsen för Trisam 2019 redogörs för helårsresultatet utifrån respektive mål (se sida 8) samt aktiviteter som genomförts under året.

I verksamhetsberättelsen framgår bland annat att det finns en utmaning i att Trisam-teamen fastnar i att man inte har något konkret att erbjuda individerna i nästa steg i planeringen. Detta gäller framförallt de individer som ej bedöms ha förmåga på minst 25 % av sin sjukpenninggrundande inkomst eller 10 timmar per vecka. Vidare anges att långa väntetider till aktiviteter i Arbetsförmedlingens regi utgör en utmaning, liksom det faktum att Arbetsförmedlingen har prioriterade grupper som de i första hand arbetar med.

I enlighet med vad som framgår på sida 7 anges även i verksamhetsberättelsen att chefers bristande närvaro i styrgrupperna för Trisam utgjort en utmaning under året. Detta bland annat för att det är svårt att fatta beslut när någon part saknas.

Samordningsförbundet har gjort en sammanställning av de finansierade handläggarnas tid i Trisam under oktober till december 2019. Sammanställningen visar att parterna har kommit igång men att fördelningen av tid skiljer sig åt. De statliga parterna framhålls lägga ungefär lika mycket tid till samverkan med externa parter, inklusive Trisammöten.

Arbetsförmedlingen	Lägger mest tid på dokumentation och för- och efterarbete kopplat till Trisammötet.
Försäkringskassan	Lägger mest tid på internt arbete inom respektive verksamhet som stöd för sina kollegor i uppdraget med samordning och att hitta ärenden som är aktuella för Trisam.
Kommunerna	Lägger lite tid totalt i Trisam, vilket indikerar att de har svårare att komma igång.

3

Sammanfattning och
slutsatser

Sammanfattning och slutsatser

Genomförd granskning visar på att arbetet med Trisam kontinuerligt utvecklas. Vid granskningstillfället är majoriteten av länets hälsocentraler anslutna till Trisam och enligt uppgift inser de deltagande parterna nyttan med samverkan. I granskningen framkommer att det funnits utmaningar vad gäller deltagande, både vad gäller deltagande på styrgruppsnivå men även de statliga parternas deltagande utifrån deras respektive förändrade uppdrag. Vi ser positivt på att ett arbete kring detta pågår, då alla parter aktiva deltagande är en förutsättning för att ett önskvärt resultat ska kunna nås.

Utöver ovanstående utmaningar kring deltagande har Samordningsförbund Gävleborg identifierat ytterligare ett antal utmaningar som berör arbetet i Trisam. Det handlar bland annat om brist på tillgång till adekvata insatser för individer med en arbetsförmåga som understiger 25 %. Det framkommer även att kommunerna inte lägger så mycket tid på arbetet med Trisam. Vi rekommenderar att ett fortsatt arbete sker utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

Vi ser positivt på den omfattande statistikföringen och uppföljningen som sker. Vi ser det som väsentligt att Samordningsförbund Gävleborg fortsätter att analysera materialet och använder detta på ett sätt som gynnar den fortsatta utvecklingen av arbetet med Trisam.

2020-04-02

Cecilia Axelsson
Uppdragsledare

Erika Brolin
Projektledare

Denna rapport har upprättats av Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB (org nr 556029-6740) (PwC) på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Samordningsförbund Gävleborg enligt de villkor och under de förutsättningar som framgår av överenskommelse. PwC ansvarar inte utan särskilt åtagande, gentemot annan som tar del av och förlitar sig på hela eller delar av denna rapport.